

"Službeni glasnik RS", br. 18/92,
"Službeni list SRJ", br. 42/2002,
"Službeni glasnik RS", br. 45/2002,

ZAKON

O IZBEGLICAMA

Član 1.

Srbima i građanima drugih nacionalnosti koji su usled pritiska hrvatske vlasti ili vlasti u drugim republikama, pretnje genocidom, kao i progona i diskriminacije zbog njihove verske i nacionalne pripadnosti ili političkog uverenja, bili prinuđeni da napuste svoja prebivališta u tim republikama i izbegnu na teritoriju Republike Srbije (u daljem tekstu: izbeglice) obezbeđuje se, u skladu s odredbama ovog zakona, zbrinjavanje radi zadovoljavanja njihovih osnovnih životnih potreba i omogućavanja socijalne sigurnosti.

Zbrinjavanje izbeglica obezbeđuje Republika Srbija do sticanja uslova za njihov povratak na područja koja su napustili odnosno do obezbeđivanja uslova za njihovu trajnu socijalnu sigurnost.

Položaj izbeglice utvrđuje se u skladu s odredbama ovog zakona.

Član 2.

Zbrinjavanje izbeglica obuhvata organizovani prihvata, privremeni smeštaj, pomoć u ishrani, odgovarajuću zdravstvenu zaštitu i materijalnu i drugu pomoć.

Izbeglice imaju pravo na zapošljavanje i školovanje, u skladu sa zakonom, i podležu radnoj obavezi pod istim uslovima kao i građani Republike Srbije.

Prava i obaveze iz st. 1. i 2. ovog člana izbeglice ostvaruju prema svom boravištu u Republici Srbiji.

Način i obim zbrinjavanja izbeglica propisuje Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: Vlada).

Tekst pre izmene

Član 3.

Zbrinjavanje izbeglica obezbeđuje nadležni republički organ i odgovarajući organ i drugi organizacioni oblici u autonomnoj pokrajini, opštini i gradu Beogradu.

Neposrednu pomoć izbeglicama mogu pružati organizacija Crvenog krsta, druge humanitarne, verske i druge organizacije i građani, u skladu sa svojim ciljevima odnosno interesima.

Član 4.

Republika Srbija obezbeđuje kolektivnu zaštitu ličnih, imovinskih i drugih prava i sloboda izbeglica i obezbeđuje im međunarodnu pravnu zaštitu na način koji je utvrđen za njene građane.

Član 5.

Stručne i druge poslove koji se odnose na zbrinjavanje izbeglica utvrđene ovim zakonom i s njima povezane upravne poslove obavlja Komesarijat za izbeglice, kao posebna organizacija (u daljem tekstu: Komesarijat).

Nadležni organi u autonomnoj pokrajini, gradu Beogradu i opštini obavljaju stručne poslove vezane za zbrinjavanje izbeglica.

Izvršni organi skupština autonomnih pokrajina, grada Beograda i opština obrazuju posebna tela, radi obavljanja organizacionih i drugih poslova vezanih za zbrinjavanje izbeglica na njihovoj teritoriji.

Izvršni saveti u opštinama i gradu Beogradu, odnosno izvršna veća u autonomnim pokrajinama određuju lice za održavanje veza s Komesarijatom i za obavljanje određenih poslova za Komesarijat (u daljem tekstu: poverenik).

Član 6.

Komesarijat obavlja poslove koji se odnose na: utvrđivanje statusa izbeglica; zbrinjavanje izbeglica; vođenje evidencije utvrđene ovim zakonom; usklađivanje pružanja pomoći izbeglicama od strane drugih ograna i organizacija u zemlji i inostranstvu i staranje o ravnomernom i blagovremenom pružanju te pomoći; obezbeđivanje smeštaja odnosno razmeštaja izbeglica na područjima teritorijalnih jedinica; obezbeđivanje uslova za povratak izbeglica na područja koja su napustila ili druga područja koja Komesarijat odredi, odnosno do njihovog trajnog zbrinjavanja na drugi način i obavlja druge poslove iz svog delokruga utvrđene ovim zakonom.

U skladu s odredbama međunarodnih konvencija koje je ratifikovala Jugoslavija, a koje uređuju položaj i prava izbeglica, radi zbrinjavanja izbeglica na teritoriji Republike Srbije, Komesarijat pokreće inicijative za traženje međunarodne pomoći od institucija Ujedinjenih nacija i drugih organizacija za pružanje međunarodne pomoći.

U obavljanju poslova koji se odnose na zbrinjavanje izbeglica Komesarijat ima svojstvo pravnog lica.

Komesarijat ostvaruje saradnju s organizacijom Crvenog krsta, humanitarnim, verskim i drugim organizacijama i građanima.

Član 7.

Radom Komesarijata rukovodi komesar.

Komesar ima zamenika koji ga zamenjuje u slučaju njegove odsutnosti ili sprečenosti.

Komesara i zamenika komesara postavlja Vlada za vreme od četiri godine.

Član 8.

Privremeni smeštaj i pomoć u ishrani izbeglicama koja se ne može obezbediti njihovim zbrinjavanjem u domaćinstvima, gde za to postoje uslovi, obezbeđuje se organizovanjem kolektivnog ili pojedinačnog smeštaja u posebno obezbeđenim objektima i ustanovama. Privremeni smeštaj određuje Komesarijat.

Smeštaj i pomoć u ishrani izbeglicama iz stava 1. ovog člana obezbeđuje Komesarijat neposredno ili u saradnji s organizacijom Crvenog krsta, ostalim humanitarnim ili drugim organizacijama.

Član 9.

Sredstva za zbrinjavanje izbeglica obezbeđuju se iz:

- 1) budžeta Republike;
- 2) priloga, poklona i drugih oblika dobrovoljne pomoći;
- 3) drugih sredstava uvrđenih zakonom.

Radi prikupljanja novčanih sredstava kao dobrovoljne pomoći za zbrinjavanje izbeglica i stvaranje uslova za njihov povratak, odnosno trajno zbrinjavanje na drugi način, Komesarijat otvara poseban žiro i devizni račun.

O prikupljanju novčanih sredstava iz stava 2. ovog člana, njihovom korišćenju prema utvrđenim namenama i korisnicima Komesarijat vodi evidenciju.

Član 10.

Komesarijat je dužan da na zahtev Vlade, a najmanje jednom u šest meseci, podnosi izveštaj Vladi o utrošku sredstava za zbrinjavanje izbeglica.

Član 11.

Podaci koji se odnose na identifikovanje izbeglice, članova njegove porodice, imovinu i njeno stanje u prebivalištu, kao i drugi podaci od značaja za ostvarivanje prava utvrđenih zakonom, evidentiraju se u skladu s odredbama ovog zakona.

Obrazac podataka koji se evidentiraju, kao i obrazac evidencije propisuju sporazumno Komesarijat, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Republički zavod za statistiku.

Smatra se da je popunjavanjem obrasca iz stava 2. ovog člana pokrenut postupak za priznavanje svojstva izbeglice i izdavanje isprava utvrđenih ovim zakonom.

Član 12.

Način i obim pružanja pomoći u zbrinjavanju izbeglica, u skladu s odredbama ovog zakona, evidentira se u izbegličkom kartonu.

Obrazac izbegličkog kartona propisuje Komesarijat.

Član 13.

O priznavanju i gubljenju svojstva izbeglice rešava Komesarijat, pojedinačnim ili zbirnim rešenjem.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana može se uložiti žalba u roku od petnaest dana po prijemu rešenja.

Po žalbi protiv rešenja iz stava 2. ovog člana rešava ministar za veze sa Srbima izvan Srbije, u roku od 15 dana od dana dostavljanja žalbe.

Član 14.

Na osnovu rešenja o priznavanju svojstva izbeglice Ministarstvo unutrašnjih poslova izdaje izbegličku legitimaciju, a uz prethodnu proveru da li je to lice već prijavljeno u nekoj drugoj opštini.

Izbeglička legitimacija sadrži podatke utvrđene propisima o ličnoj karti i druge podatke utvrđene posebnim propisom.

Izbeglička legitimacija je javna isprava kojom se dokazuje identitet i na osnovu koje izbeglica ostvaruje prava koja joj po zakonu pripadaju i dokazuje druge činjenice koje su u njoj sadržane.

Na izdavanje, čuvanje i zamenu izbegličke legitimacije shodno se primenjuju propisi o ličnoj karti.

Član 15.

Obrazac izbegličke legitimacije i način vođenja evidencije propisuje Ministarstvo unutrašnjih poslova, po pribavljenom mišljenju Komesarijata.

Ministarstvo unutrašnjih poslova vodi evidenciju o izdatim izbegličkim legitimacijama i promeni boravišta izbeglice.

Na zahtev Komesarijata Ministarstvo unutrašnjih poslova oduzeće izbegličku legitimaciju licu koje je izgubilo svojstvo izbeglice na način utvrđen ovim zakonom.

Obaveze koje građani Republike Srbije imaju prema zakonu kojim se uređuje prebivalište i boravište građana u pogledu prijavljivanja i odjavljivanja prebivališta, imaju izbeglice u pogledu prijavljivanja i odjavljivanja boravišta.

Član 16.

Materijalna ili druga pomoć u zbrinjavanju izbeglice koju obezbeđuje Komesarijat može se umanjiti ili prestati kad se izbeglici:

- 1) obezbedi privremeno zaposlenje - do isteka roka u kome je bio zaposlen, odnosno do isteka vremena za koje mu je bilo obezbeđeno zaposlenje;
- 2) obezbedi pomoć u zbrinjavanju preko humanitarne ili druge organizacije;
- 3) stvore uslovi za ostvarivanje prihoda od pokretne ili nepokretne imovine ili drugih prihoda.

Kriterijume za umanjivanje odnosno prestanak materijalne i druge pomoći u zbrinjavanju izbeglice utvrđuje Vlada.

Član 17.

Izbeglici prestaje pravo na zbrinjavanje kad se:

- 1) vrati na područje koje je napustio ili mu se obezbedi stalni smeštaj u drugom određenom mestu;
- 2) zaposli na neodređeno vreme;
- 3) zbrine sticanjem u svojinu nepokretne imovine kojom može obezbediti trajni smeštaj;
- 4) zbrine osnivanjem preduzeća ili radnje ili to učini član njegove uže porodice, čime obezbeđuje trajnu socijalnu sigurnost.

Član 18.

Izbeglica gubi prava utvrđena ovim zakonom, ako:

- 1) da netačne podatke prilikom podnošenja prijave za sticanje svojstva izbeglice ili pri ostvarivanju pojedinih prava izbeglice;
- 2) ne prijavi promene u svojstvu izbeglice koje su od bitnog uticaja za ostvarivanje prava izbeglice ili ne prijavi promenu boravišta;
- 3) odbije da, pod uslovima utvrđenim za građane Republike Srbije, izvrši radnu ili drugu propisanu obavezu;

4) PRESTAJE DA VAŽI - sa 42/2002 - Odlukom Ustavnog suda SRJ

5) odbije ponuđeni smeštaj, odnosno razmeštaj, ili odbije da se stalno ili privremeno nastani u mestu u kome su mu obezbeđeni uslovi za život.

Tekst pre izmene

Član 19.

Izbeglicama koje se trajno ne mogu vratiti na područja s kojih su izbegle pružiće se pomoć kako bi se nastanile ili zaposlile u određenom mestu.

Član 20.

Lica koja su izbegla na teritoriju Republike Srbije pod uslovima i na način utvrđen u članu 1. ovog zakona pre stupanja na snagu ovog zakona daju podatke iz člana 11. ovog zakona za uvođenje u evidenciju, priznavanje svojstva izbeglice i izdavanje izbegličke legitimacije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do isteka roka iz stava 1. ovog člana izbegla lica nastavljaju da ostvaruju prava na način i u obimu koja su ostvarivala do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 21.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".